

Kázání na neděli Oculi – 15. března 2020, Trutnov

Text: **1. Královská 19:1** Achab oznámil Jezábele vše, co udělal Eliáš, že pobil všechny Baalovy proroky mečem.

² Jezábel poslala k Eliášovi posla se slovy: "Ať bohové udělají, co chtějí! Zítra v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!"

³ Když to Eliáš zjistil, vstal a odešel, aby si zachránil život. Přišel do Beer-šeby v Judsku a tam zanechal svého mládence.

⁴ Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: "Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové."

⁵ Pak pod tím keřem uleh a usnul. Tu se ho dotkl anděl a řekl mu: "Vstaň a jez!"

⁶ Vzhlédl, a hle, v hlavách podpopelný chléb, pečený na žhavých kamenech, a láhev vody. Pojedl, napil se a opět uleh.

⁷ Hospodinův anděl se ho však dotkl podruhé a řekl: "Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!"

⁸ Vstal, pojedl, napil se a šel v síle onoho pokrmu čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k Boží hoře Chorébu.

⁹ Tam vešel do jeskyně a v ní přenocoval. Tu k němu zaznělo slovo Hospodinovo. Bůh mu řekl: "Co tu chceš, Eliáš?"

¹⁰ Odpověděl: "Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili."

¹¹ Hospodin řekl: "Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem." A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl.

¹² Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný.

¹³ Jakmile jej Eliáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně.

Milí přátelé, sestry a bratři,

tento text z 1. knihy královské je perikopou pro tuto neděli. Hlas tichý a jemný na konci příběhu fascinuje. Je to jeden z top příběhů Písma. Koriguje naše představy o tom, jak Bůh jedná či jak bychom si představovali, že jedná a dle nás má jednat. Hlas tichý a jemný... A přesto či právě proto svrchovaný a zřetelný.

Stojíme před úkolem text vyložit, aplikovat, vsadit do naší situace. Právě ta je hektická. Situace pandemie a striktních, omezujících opatření, která i nás přinutila na většině míst zastavit běžný život sborů, nemít bohoslužby. Tohle se především honí člověku hlavou a špatně se soustředí na cokoli jiného. Přesto se o to pokusím. A jestliže půjde více o asociace, než o exegetický výklad, nechť je mi odpuštěno, prosím.

Konflikt s Achabem a Jezábel, konflikt se světskou mocí. O každé vládní moci nakonec platí, že není žádná moc, než od Boha a my se jí máme podřizovat (Ř 13). Jistě to platí i v tuto naši chvíli obecného ohrožení. Ovšem je to také tak a je to principiální záležitost, že jsme jakožto následovníci, uředníci, věřící, chcete-li, na prvním místě poddání moci Boží a záměrům Božím, a jako takoví jsme vždycky také prvními kritiky a hlídači moci všude tam, kde si uzurpuje větší právo, než jaké má mít. Hlídáme to a aktivně vystupujeme. Více než občany světa jsme občany království nebes a pro jeho průchod a příchod pracujeme a v dočasnosti světa hledáme optimální, možné, příhodné uspořádání politických poměrů. Možná, že jsou časy, kdy se lidem musí svěřit větší míra pravomocí, než jindy – žel vždycky lidem vlastně nehodným, se zlou pověstí a nejen pověstí, ale minulostí, lidem s úmysly zlými... žel. Takoví jsme totiž my lidé. O to víc se pak střeží, pomine-li mimořádná situace, aby se pak věci vracely zpět k řádnosti, k možnému bytí.

Achab s Jezábel byli takovými šahači do nebes, kteří usilovali věci světa zmanipulovat, pokazit, vládnout pro sebe a svůj prospěch a Eliáš proti nim aktivně vystupuje – až přes míru, zdálo by se – a tak je za to těmi dvěma pronásledován. Je na útěku a je bezradný – je sám, nebo se tak alespoň cítí.

Přesto je o něj postaráno, a to dokonce zázračně – sám anděl ho nakrmí. Text nemluví o jeho vděčnosti, jen o tom, že se nají a pak dle instrukcí utíká dál – čtyřicet dní, až dojde k Boží hoře Orébu.

Co tu chceš, Eliáš? Jakoby místo, kam došel, nebylo pro něj, jakoby tu byl neprávem, jakoby omylem došel sem, když měl být někde jinde. Kdybychom četli ještě dál, najdeme tam stejnou Hospodinovu otázku a stejnou Eliášovu odpověď, která bude jakoby pominuta jinou Boží řečí, jakoby Eliášova řeč byla jen mimochodným sebelitováním, když Boží záměry jdou jinudy.

I zde na Eliášovu řeč žádná kloudná odpověď – Hospodin řekl: Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem! Zvláštní, že? Sám Hospodin chystá scénu na setkání s ním. Vlastně už před tím mluví a my nevíme, zda tomu Eliáš rozumí jako Boží řeči, Božímu sklonění. Asi ne, ač poslechne.

A pak se dějí věci. A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl.

Nevím, jak rozuměl člověk starověku rozbouřeným živlům. Anebo vím – vnímal Hospodina jako toho, kdo s nimi vládne. I zde jakoby Hospodin před sebou všechnu tu otřásající masu tlačil, nebo před ním utíkala... Kupodivu jsem i v souvislosti s koronavirem zaslechl řeči o Božích trestech. Nu, nevím... Asi bych hledal příčinu někde v lidském chování, nikoli v Božím hněvu. A nakonec tohle ten text ví. Bouřící se svět, vařící se svět, téměř atomové výbuchy, ale Hospodin v tom není. Není pochyb o tom, že to zaujme, není pochyb o tom, že to s člověkem zacloumá, ale Hospodin v tom není. A kde tedy je Bůh, když se to všechno hrozné děje?

Po tom všem, nebo mimo to vše a přesto jaksi nad tím a do toho... hlas tichý a jemný, nebo jak králíčti překládají – temný.

Že tenhle tichý a jemný hlas pronáší řeč na kříži, nepochybuji. Obávám se, že ne všichni ale rozumějí tomuhle skoku. Proto se vracím zpět k Eliášovi – tady ta řeč Boží na Eliášovo oprávněné nařikání – kdo by se odvážil tvrdit, že tenhle pronásledovaný nařiká neprávem, je řečí nad pomyšlení konkrétní, dokonce politicky konkrétní. ¹⁵ Hospodin mu řekl: "Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomazeš Chazaela za krále nad Aramem.

¹⁶ Jehúa, syna Nimšího, pomazeš za krále nad Izraelem a Elíšu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomazeš za proroka místo sebe.

¹⁷ Kdo unikne Chazaelovu meči, toho usmrtí Jehú, a kdo unikne Jehúovu meči, toho usmrtí Elíša.

¹⁸ Ale zachovám v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila."

Snažím se také já v téhle době všelijakého třaskání a skučení naslouchat. A zcela konkrétně: strašně slabě mi zní řeč o jiných bolestech – nevím, co se děje v Sýrii a na hranici s Tureckem, v s dětmi v táborech uprchlíků, co se děje v Afganistánu. Blízká bouřka koronaviru přehlušila mnohá místa, kudy chodí Bůh.

Ve všem tom třesení se a děšení se také s potěšením slyším o těch, kdo se rozhodli nějak pomáhat, vlastně docela potichu a obyčejně...

Ale ještě jinak a trochu zaprorokujeme: Soudě z textu je možná třeba poznamenat, že po takovém bouchání dochází ke změnám – padají hlavy všelijakých mocipánů a jejich plány berou za své... Toho se, tuším, dočkáme také

Zpět na Golgotu a k řeči Kristově – té tiché a jemné řeči kříže. A také k tomu, kdo jsme my a jaké je naše místo na světě. Je to úkol, který nás ve všem všudy nepochybně přesahuje. Jaký bude ten svět,

jestli půjde cestou ke království nebes, nebo padne zpět k jakési dravosti a bude hůř, to záleží i na nás – zda hlas tichý a jemný uslyšíme a podle něj budeme jednat a také tenhle Boží šepot šířit.

Kéž tomu tak je...

Ámen

Pořad bohoslužeb

Slyš

Pokoj vám!

Introit: Ježíš říká: "Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží."

Píseň: Ž 33

Modlitba: Hospodine, Bože náš! Děkujeme ti, že k tobě smíme se všemi, kteří ti náleží volat. Děkujeme ti za tvé slovo, které přemáhá zlo a otvírá výhled ke tvému království. Vyznáváme, že jsme se tobě a tvému panování ztráceli, hleděli si svého prospěchu, byli vystrašení lomozem světa a často jsme se na tom hluku sami podíleli. Zapomínali jsme na tebe, svůj úkol zde, na své bližní a lásku k nim.

Chválíme tě, že přes to všechno nás přijímáš, že se znovu smíme dovídat o smyslu našeho bytí, že nám odpouštíš a stavíš nás na nohy, uzdravuješ, že můžeme jít za tebou. Kéž se tenhle div stane, prosíme, i dnes Dej svému slovu zaznít jasně a nám pro ně otevírej všechny smysly. Dej nám svého svatého Ducha, prosíme.

Amen

Čtení: Lk 8, 22-25

Píseň: 425

Kázání:

Píseň: 360

Ohlášky:

Přímluva: Pane Bože,

prosíme, abychom slyšeli tvůj hlas, navzdory světu, jeho lomozu, bídě, trápení a nemocem tebe, dárce života, rozeznávali jako Pána nade vším. Kéž se nenecháme strhnout, ale vždy více prosazujeme tvé království, a jeho spravedlnost. Sejmi mlhu z našich očí, abychom tebe a tvé království jasně zahlédali a směle vyhlášovali všem okolo nás.

Myslíme na všechny, kteří jsou vyděšení, na všechny, kteří jsou nemocní, na ty, kteří umírají. Prosíme za místa válek a nepokojů, za uprchlíky v táborech, malé děti v situacích, které nemohou zvládat, za staré lidi v domovech, kteří se cítí osamocení.

Vyslyš Pane, prosíme, prosby jednoho každého z nás. Ty víš, čeho je nám potřebí, dříc než my pomyslíme.

Vyslyš nás, když k tobě voláme slovy tvého Syna: Otče náš...

Poslání: Př 14 ²⁹ Shovívavý oplývá rozumností, kdežto ukvapený vystavuje na odiv pošetilost.

³⁰ Mírné srdce je tělu k životu, kdežto žárlivost je jako kostižer.

³¹ Kdo utiskuje nuzného, tupí toho, kdo jej učinil, kdežto ctí ho ten, kdo se nad ubožákem slitovává.

³² Svévolník bude sražen zlem, jež páchá, kdežto spravedlivý má útočiště i při smrti.

³³ V srdci rozumného spočívá moudrost, kdežto co je v nitru hlupáků, se pozná.

³⁴ Spravedlnost vyvyšuje pronárody, kdežto hřích je národům pro potupu.

³⁵ Král má zalíbení v prozíravém služebníkovi, kdežto jeho prchlivost dolehne na toho, kdo jedná ostudně.

Požehnání: **Požehnej** tobě Hospodin, a ochraňuj tebe. Osvěť Hospodin tvář svou nad tebou, a buď milostiv tobě. Obať Hospodin tvář svou k tobě, a dej tobě pokoj.

Píseň: 489